

Sygn. akt: III AUa 1814/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

SSO del. Magdalena Marczyńska

Protokolant: st.sekr.sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2013 r. w Łodzi

sprawy **J. K. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 10 października 2012 r., sygn. akt: VIII U 2905/12,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1814/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 czerwca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił wnioskodawcy J. K. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony wykazał jedynie 3 miesiące w okresie od 1 października do 31 grudnia 1981 roku w trakcie zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym na stanowisku majstra budowlanego.

Organ rentowy wskazał, że nie zaliczył ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia:

- od 19 sierpnia 1969 r. do 28 października 1971 r., od 15 listopada 1973 r. do 30 września 1980 r. /z przerwą na odbycie służby wojskowej od 29 października 1971 r. do 15 października 1973 r./ z powodu braku dokumentów potwierdzających pracę w szczególnych warunkach, jak również dokumentów potwierdzających zajmowane stanowiska i charakter pracy wykonywanej w tym okresie,
- od 1 października 1980 r. do 30 września 1981 r. i od 1 września 1983 r. do 31 maja 1987 r., gdyż na podstawie przedłożonych angaży nie można stwierdzić w jakich wydziałach ubezpieczony wykonywał obowiązki majstra a tym samym, że wykonywał prace związane z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji, dozorem

inżynieryjno - technicznym na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A Zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 6 grudnia 1983 r.,

- od 1 stycznia 1982 r. do 31 sierpnia 1983 r. /z wyłączeniem urlopu bezpłatnego - praca na budowie exportowej w (...) od 11 czerwca 1982 r. do 15 lipca 1983 r./ na stanowisku majster budowlany, kierownik robót.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca w dniu 26 lipca 2012 r. zaskarżając wyżej wymienioną decyzję w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury od dnia 10 czerwca 2012 r. i zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 10 października 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na tle następującego stanu faktycznego:

J. K. (1) urodził się w dniu (...)r.

W dniu 11 maja 2012 r. wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

W okresie od 19 sierpnia 1969 r. do 31 maja 1987 r. wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Kombinacie Budowlanym (...) w Ł. na stanowiskach majster - murarz - tynkarz:

- od 19 sierpnia 1969 r. do 28 października 1971 r. - murarz - tynkarz ,
- od 15 listopada 1973 r. do 31 sierpnia 1977 r. murarz - tynkarz,
- od 1 września 1977 r. do 30 czerwca 1978 r. - murarz
- od 1 lipca 1978 r. do 31 sierpnia 1979 r. - brygadzysta murarski,
- od 1 września 1979 r. do 30 września 1980 r. - majster budowy,
- od 1 października 1980 r. do 30 września 1981 r. - majster,
- od 1 października 1981 r. do 31 grudnia 1981 r. - majster budowy,
- od 1 stycznia 1982 r. do 31 sierpnia 1983 r. - majster budowy, kierownik robót Nr 1,
- od 1 września 1983 r. do 31 lipca 1985 r. - majster (...),
- od 1 sierpnia 1985 r. do 31 maja 1987 r. - majster (...) 1

W trakcie zatrudnienia w okresie od 29 października 1971 r. do 15 października 1973 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Nadto w okresie od 11 czerwca 1982 r. do 15 lipca 1983 r. ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w (...).

Ubezpieczony podjął pracę w wyżej wymienionym zakładzie pracy na stanowisku murarza - tynkarza. Wykonywał elewacje tynków na budynkach 5- i 12- kondygnacyjnych. Na niższych kondygnacjach były rusztowania drewniane, a na najwyższych rusztowania rurowe, wiszące samojezdne. Pracę przydzielał brygadzysta i zdarzały się sytuacje, że cała brygada przez kilka, kilkanaście dni wykonywała prace zbrojarskie i betoniarskie. W latach 1971 - 1973 wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po jej odbyciu powrócił do pracy na to samo stanowisko i wykonywał te same czynności, co przed odbyciem służby. Rzadko murował ściany działowe. Zimą wnioskodawca sprzątał i odgarniał śnieg. Do 1978 r. ubezpieczony wykonywał prace murowania, tynkowania, betonowania lub zbrojenia. Wykonywał rusztowania wiszące ponad 30 metrów. Jak budowano niski obiekt np. przedszkole lub basen to stawiano go metodą tradycyjną, gdy były wyższe budynki to było rusztowanie. 25% czasu ubezpieczony wykonywał

czynności zbrojarsko - betoniarskie, 35% murowanie, tynki i prace różne. Od 1978 r. ubezpieczony pracował jako majster. Organizował montaż budynków. Pracował na trzy zmiany. Gdy pracował na 3 zmianie sprawdzał oświetlenie, dopilnowywał zbrojenia węzłów, oceniał czy są zrobione prawidłowo, zgodnie z projektem, nadzorował 3-4 brygady. Członkowie brygady zajmowali się montażem z płyt, zbrojeniem wieńców, węzłów, betonowaniem tych węzłów, montażem budynków z płyt stropowych, szalunkami, spawaniem. Ubezpieczony oceniał pracę podległych pracowników. Ubezpieczony wraz z brygadami, którymi zarządzał wznosił przedszkola, pawilony handlowe. Najpierw robiono wykopy, potem brygada robiła szalunki, druga wykonywała zbrojenie. Szalunki były wykonywane z drewna, a potem z płyt wymiarowych. Nie pracował przy robotach wodnokanalizacyjnych, ani wykopach, nie pracował przy chłodniach kominowych. Będąc majstrem nadzorował pracę na dwóch obiektach na ulicy (...) - montaż konstrukcji stalowych na wysokości 7-8 metrów. Prace na tych dwóch obiektach trwały około półtora roku. Podczas pobytu na budowie eksportowej w (...) budował budynki na ziemi do obsługi gazociągów. Budynki były wznoszone tradycyjnie: wykop, zbrojenie, betonowanie montaż. Ubezpieczony wykonywał wszystkie te czynności. Jako majster ubezpieczony rzadko nadzorował tynkarzy - murarzy. W większości nadzorował montaż konstrukcji żelbetowych. Robił konstrukcje żelbetowe na wysokości. Otrzymywał dodatek funkcyjny, nie dostawał dodatku za pracę szkodliwą. Otrzymywał posiłki regeneracyjne. Posiada uprawnienia do pracy na wysokości.

W okresie od 1 października 1989 r. do 20 grudnia 1989 r. oraz od 15 stycznia 1990 r. do 15 grudnia 1990 r. wnioskodawca pracował w Przedsiębiorstwie Budowlano - (...) w Ł. i pracował na kontrakcie w Czechosłowacji. Ubezpieczony wykonywał czynności przy budowie elektrociepłowni.

Ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą w zakresie usług budowlanych w okresach od 1 września 1987 r. do 29 lutego 1988 r., od 1 kwietnia 1988 r. do 30 września 1989 r., od 1 marca 1992 r. do 30 kwietnia 1994 r., od 10 maja 1994 r. do 31 grudnia 1998 r.

W ramach działalności gospodarczej od 1987 r. wnioskodawca prowadził różne budowy, wykonywał prace zbrojarskie i betoniarskie w ramach podstawy fundamentów.

Obecnie wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy.

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Wnioskodawca posiada staż pracy wynoszący 27 lat, 9 miesięcy i 11 dni okresów składkowych oraz 11 miesięcy okresów nieskładkowych, łącznie 28 lat, 8 miesięcy i 11 dni. organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych okres od 1 października 1981 r. do 31 grudnia 1981 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd pierwszej instancji, powołując się na art. 32 oraz 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznał dowołanie J. K. (1) za bezzasadne. Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym (...) od 19 sierpnia 1969 roku do 31 maja 1987 roku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, świadczył pracę w szczególnych warunkach, wykonując prace betoniarsko-zbrojarskie oraz sprawując dozór na wydziałach, na których jako podstawowe są wykonywane czynności wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 1983 roku. Sąd podkreślił, że w trakcie zatrudnienia u wyżej wymienionego pracodawcy ubezpieczony nie wykonywał, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prac zbrojarskich i betoniarskich. Jak bowiem zeznali świadkowie: J. K. (2) oraz S. M., czynności zbrojarsko-betoniarskie zajmowały wnioskodawcy około 35% czasu. W pozostałym zaś czasie ubezpieczony wykonywał inne czynności, jak np. murowanie, tynkowanie, usuwanie gruzu, odśnieżanie, które to czynności nie powodowały ekspozycji na czynniki szkodliwe dla zdrowia i nie są zaliczane do prac w szczególnych warunkach w rozumieniu wskazanych wyżej przepisów. Okoliczność powyższą potwierdził także w swych zeznaniach wnioskodawca. Odnosząc się do charakteru zatrudnienia J. K. (1) na stanowisku majstra Sąd pierwszej instancji wskazał, że na podstawie przedłożonych angaży nie można stwierdzić, w jakich wydziałach ubezpieczony pracował, a tym samym, czy na wydziałach tych jako podstawowe wykonywane były prace zaliczane do prac w warunkach

szczególnych. Z uwagi na brak informacji o zajmowanym stanowisku i charakterze pracy na budowie eksportowej w ZSRR w okresie od 11 czerwca 1982 roku do 15 lipca 1983 roku Sąd nie zaliczył go do stażu pracy w warunkach szczególnych. Tożsame stanowisko Sąd zajął odnośnie zatrudnienia ubezpieczonego od 1 października 1989 roku do 20 grudnia 1989 roku oraz od 15 stycznia 1990 roku do 15 grudnia 1990 roku w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w Ł., podczas którego wnioskodawca pracował na kontrakcie w Czechosłowacji. Ponadto Sąd pierwszej instancji nie zaliczył do pracy w warunkach szczególnych okresu prowadzenia przez wnioskodawcę działalności gospodarczej z uwagi na fakt, że przepis art. 32 ustawy emerytalnej pozwala na zaliczenie do prac w takich warunkach jedynie pracowniczego stażu ubezpieczeniowego.

Z tych względów Sąd pierwszej instancji, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok zaskarżył J. K. (1) w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną, dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków J. K. (2) i S. M., jak również ubezpieczonego J. K. (1), prowadzącą do bezzasadnego uznania, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych jedynie w okresie od 1 października do 31 grudnia 1981 roku, w sytuacji, gdy należy uznać, iż ubezpieczony wykazał, że w całym okresie swego zatrudnienia od 19 sierpnia 1969 roku do 1 stycznia 1999 roku wykonywał, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze..

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie J. K. (1) prawa do emerytury od 10 czerwca 2012 roku, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że w warunkach przedmiotowej sprawy należy uznać, iż pozostałe czynności w postaci tynkowania, sprzątania i odśnieżania stanowiły niezbędne uzupełnienie prac zbrojarsko – betoniarskich mających charakter podstawowy. Apelujący wskazał, że dla oceny czy ubezpieczony był zatrudniony w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 1983 roku mają jedynie charakter pomocniczy. Brak jest natomiast podstaw do uznania, że nie można zaliczyć do okresu zatrudnienia w takich warunkach prac niewymienionych w wykazie.

Zdaniem skarżącego w konsekwencji wskazanych wyżej naruszeń prawa procesowego doszło do bezzasadnego niezastosowania przepisu art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku z uwagi na fakt, że ubezpieczony spełnił warunki do przyznania prawa do świadczenia emerytalnego od 10 czerwca 2012 roku, w szczególności osiągnął na dzień 1 stycznia 1999 roku 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie odnosi skutku, gdyż rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu.

Generalnie całym sporny okres, zgłoszony przez ubezpieczonego jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach przypadła na zatrudnienie w budownictwie. Prace w budownictwie co do zasady objęte były uchylonym wykazem C i dawały uprawnienia jedynie do wzrostu świadczenia. Po uchyleniu tego wykazu jak i regulacji dającej prawo do wzrostu świadczeń, nie ma podstaw aby dopasowywać stanowiska objęte dawnym wykazem C do stanowisk z wykazu A. Przepisy rozporządzenia nie mogą w tym zakresie podlegać wykładni rozszerzającej. (patrz -SN wyrok z 21 grudnia 2004 roku IUK 96/04). W związku z czym prawidłowo sąd pierwszej instancji analizował sytuację faktyczną ubezpieczonego i oceniał faktycznie wykonywaną przez niego pracę w płaszczyźnie zakreślonej przez Wykaz A dział V w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych. Trafnie też w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, po precyzyjnym ustaleniu rzeczywistego charakteru pracy ubezpieczonego oraz wykonywanych przez niego czynności ustalił, że we wskazanym okresie nie wykonywał on prac w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy przeprowadził szczegółowe postępowanie dowodowe i postawiony wniosek, że J. K. (1) w trakcie zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym od 19 sierpnia 1969 roku do 31 maja 1987 roku, jak również w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) w Ł. od 1 października 1989 roku do 20 grudnia 1989 roku i od 15 stycznia 1990 roku do 15 grudnia 1990 roku, nie wykonywał pracy warunkach szczególnych z wykazu A, zasługuje na aprobatę.

Trafnie również Sąd pierwszej instancji nie zaliczył do pracy w takich warunkach okresu prowadzenia przez wnioskodawcę działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zmianami) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz,
- okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Z kolei w myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zmianami) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Niewątpliwie w załączniku do cytowanego wyżej rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w wykazie A dziale V pkt 4 jako prace w warunkach szczególnych wymienione są prace zbrojarskie i betoniarskie, zaś w dziale XIV punkcie 24 prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Z przyczyn podniesionych powyżej te ostatnie mogłyby dotyczyć wyłącznie nadzoru i kontroli operacyjnej nad pracami objętymi wykazem A. Problem w sprawie sprowadza się więc do ustalenia czy wnioskodawca w wyżej wymienionych spornych okresach zatrudnienia wykonywał, stale i w pełnym wymiarze czasu, takie prace.

Analizując powyższe zagadnienie nie można tracić z pola widzenia faktu, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy odnosząc się do wykładni art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, należy podkreślić, że emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 ustawy przysługuje tylko ubezpieczonym będącym pracownikami, zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wykazanie zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaga zatem wcześniejszego udowodnienia samego faktu zatrudnienia, a następnie przekonującego uprawdopodobnienia, że zatrudnienie to wykazywało wszelkie cechy określone w § 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Niezbędne do stwierdzenia szczególnego charakteru zatrudnienia jest udowodnienie, że praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu

pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (por.: wyrok Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2013 roku, II UK 358/12, opubl. LEX nr 1331294).

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, który, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego i dokonaniu analizy przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy, doszedł do przekonania, że J. K. (1) w trakcie spornego zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych skutkujących obniżeniem wieku emerytalnego. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że podstawowym dokumentem poświadczającym staż pracy w warunkach szczególnych jest, wystawione przez uprawnionego pracodawcę lub jego następcę prawnego, świadectwo pracy w warunkach szczególnych. Bezspornym jest, że ubezpieczony nie legitymuje się takim dokumentem. W tej sytuacji w toku postępowania sądowego ubezpieczony mógł dowodzić za pomocą wszelkich innych środków dowodowych okoliczność świadczenia pracy w warunkach szczególnych.

Jak wynika z zeznań świadków w osobach J. K. (2) oraz S. M. w trakcie zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym wnioskodawca, poza pracami zbrojarsko-betoniarskimi, wykonywał także inne prace, w szczególności prace murarskie, porządkowe, tynkarskie i ciesielskie. Z zeznań tych wynika, że, zaliczane do prac w warunkach szczególnych, prace zbrojarsko-betoniarskie wnioskodawca wykonywał tylko w wymiarze około 25% obowiązującego go czasu pracy. Natomiast w trakcie wykonywania tych innych prac wnioskodawca nie był narażony na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia. Powyższe potwierdził w swych zeznaniach wnioskodawca, który zeznał, że prace zbrojarsko-betoniarskie zajmowały mu tylko 25% wymiaru czasu pracy.

Z opisanych wyżej zeznań, zarówno świadków, jak i wnioskodawcy J. K. (1), płynie więc stanowczy wniosek, że w trakcie zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym, nie wykonywał on, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prac zbrojarsko-betonowych. Świadczenie jednoznacznie wskazywali, że wnioskodawca jedynie w pewnym wymiarze wykonywał te prace, co potwierdził również ubezpieczony, a tym samym nie można zgodzić się ze skarżącym, że czyniąc powyższe ustalenia Sąd naruszył dyrektywy płynące z treści art. 233 § 1 k.p.c.

Nie można również zgodzić się z apelującym, który podnosi, że pozostałe czynności polegające na sprzątaniu, odśnieżaniu czy też tynkowaniu, stanowiły niezbędne uzupełnienie prac zbrojarsko-betoniarskich. W judykaturze utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (por.: wyrok SA w Gdańsku z 24 stycznia 2013 roku, III AUa 1098/12, opubl. LEX nr 1280036).

Z materiału dowodowego sprawy wynika, że dodatkowe czynności wnioskodawcy nie miały charakteru incydentalnego, gdyż zajmowały mu około 75% czasu pracy, jak również nie stanowiły integralnej części prac zbrojarsko-betoniarskich. Trudno bowiem mówić o tym, że odgruzowywanie, odśnieżanie, czy też tynkowanie stanowi immanentną cechę prac zbrojarsko – betoniarskich, które są zaliczane do prac w szczególnych warunkach w świetle zapisów załącznika A do rozporządzenia z 1983 roku.

Odnosząc się do zatrudnienia J. K. (1) jako mistrza w (...) Kombinacie Budowlanym Sąd pierwszej instancji prawidłowo wskazał, że z materiału dowodowego sprawy nie wynika, iż wnioskodawca pracował na wydziałach, na których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie. Podobne spostrzeżenie można odnieść do pracy wnioskodawcy na budowie eksportowej w ZSRR oraz, w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...), w Czechosłowacji. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, że wnioskodawca wykonywał wówczas pracę w warunkach szczególnych. Zwrócić należy skarżącemu uwagę, że w judykaturze utrwalony jest

pogląd, iż z uwagi na wyjątkowość regulacji wykonywanie pracy w warunkach szczególnych nie może zostać tylko uprawdopodobnione, ale musi zostać wykazane w sposób niezbity i nie budzący jakichkolwiek wątpliwości. Dokonując oceny materiału dowodowego sprawy trzeba mieć na uwadze, że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień lub wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga zawsze dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (por.: wyrok SA w Szczecinie z 15 stycznia 2013 roku, III AUa 656/12, opubl. LEX nr 1281080). W okolicznościach rozpoznawanej sprawy wnioskodawca nie przedłożył żadnych dowodów, które wskazywałyby na to, że przedmiotowe okresy należy zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodzić się należy z Sądem Okręgowym, że prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym przysługuje wyłącznie pracownikom czyli osobom zatrudnionym w ramach jednej z form wymienionych w art. 2 k.p.

Pogląd ten jest silnie utrwalony w orzecznictwie, w tym i orzecznictwie Sądu Najwyższego. Wskazać należy choćby wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 2008 r., gdzie zwrócono uwagę na szczególny charakter regulacji z art. 32 ustawy nie poddającej się przez to wykładni rozszerzającej przez odniesienie jej do innych kategorii ubezpieczonych niż pracownicy choćby osoby te wykonywały prace w szczególnych warunkach. Podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z 2 października 2008 r. (III UK 51/08, OSNP 2010/7-8/98) podkreślił, że o ile dla uzyskania prawa do emerytury "zwykłej" przepisy prawa nie wymagają, by osoba ubiegająca się o świadczenie miała status pracownika, przez co może mieć status osoby prowadzącej pozarolniczą działalność, o tyle dla emerytury wcześniejszej wymagane już jest by osoba ubiegająca się o takie świadczenie przynajmniej przez 15 lat wykonywała uprzywilejowane zatrudnienie stale i w pełnym wymiarze w charakterze pracownika.

Na zakończenie należy podnieść, że nie ma racji skarżący, który twierdzi, iż brak jest podstaw do uznania, że nie można zaliczyć do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze prac niewymienionych w wykazie. Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których uprawnionym osobom przysługuje prawo do emerytury w wieku obniżonym, ustala się bowiem - jak stanowi ust. 4 art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS- na podstawie przepisów dotychczasowych to jest przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia wymienia prace, które mają charakter prac wykonywanych w takich warunkach.

Konkludując, na mocy powołanych na wstępie przepisów art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1973 roku, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że J. K. (1) nie wykazał, że legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymaganym normatywnie wymiarze 15 lat.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny w Łodzi, działając na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.